

POKROK ZÁPADU

PUBLISHED WEEKLY

Published by Pokrok Publishing Co.,
1809-1811 Howard St.—Tel. 2913.

Subscription by mail, - \$1.00 per year.

Vydává: Vydavatelství Spol. Pokrok
V. C. BUREŠ, Redaktor
309 1311 Howard St. — Telefon 2913.

Předplatné - \$1.00 na rok.
Do Čech \$2.00 na rok.

Adresujte jednoduše

POKROK ZÁPADU
Omaha, Neb.

Omaha, Neb., 19. září 1906

Cítíme vždy upřímnou radost, kdykoli dočítáme se, že některý náš krajan dodal se úspěchu anebo svou vyspělostí získal si úcty i u jinonárodovců. Netřeba podotýkat, že se to týče pouze těch, již vzdor svému povznesení zůstano upřímnými Čechy, vždy hrde při každé příležitosti se k nim hlásí a tím valně přispívají k dobrému zvuku jména českého. Chicagožské "Hostinské Listy", jež vydává známý, obětavý národní pracovník p. Jos. Anděl, jenž je zároveň nyní jich pořadatelem, píšou v posledním čísle: S potěšením zaznamenáváme, že pan Jan Červenka, předseda spolku Českých Hostinských a zároveň předseda Pivovarní Společnosti, stal se při poslední konvenční tajemníkem velké západní organizace hostinských a obchodníků lihovinami. Časopis "The Champion of Fair Play" přináší v posledním svém čísle zdárlou podobiznu čilého a podnikavého našeho krajana. Pan Červenka, jak mnohým jest známo, jest z těch lidí, již jsou strážci svého štěstí sami — self made man, jenž vypracoval se od píky sám, jenž jest vážen mezi svými i mezi cizinci a jenž dělá cechu hostinských čest, což nás upřímně těší.

Denní Hlasatel přinesl v nedělním svém čísle několik poznámek o schůzi České Stráže, v nichž znovu útočí na pořadatelstvo Havlíčkovy slavnosti v Chicagu. Poukázali jsme již v čísle předešlém na to nemístné a nechutné stálé "rejpání", jímž se každému práce národní znechucuje. Tušili jsme, že následky onoho štvání nedají dlouho na sebe čekat. A — bohužel — neklamali jsme se ve svých domněnkách. Jak se z oně zprávy doznává, p. Josef Anděl, až dosud pokladník České Stráže, vzdal se svého úřadu. Opětne naše stará česká zášť vypudila z důležitosti tohoto spolku pracovníka nad jiné obětavého, ba možno říci jednoho z neobětavějších. Známe p. Anděla osobně, mluvili jsme s ním o národních potřebách našich několikráte a v hovoru poznali jsme, že je to duše dobrá, obětavá a upřímná. Strannická zášť a štvání, ty nejoblávější částky našeho života, působily tu a vykonaly opět nepěkný kus práce. V dalším dočítáme se ještě o kterýchsi "nesprávnostech", jež padají na vrub vládnostního výboru a ovšem i p. Anděla. Zároveň dovidáme se, že bude svolána v době nejbližší ještě jedna schůze slavnostního výboru, na které se bude o této věci znovu jednati. Doufáme, že slavnostní výbor celou tuto záležitost uvede do jasného světla, což bude jen ku prospěchu dobré věci. Potom rozepte se o tom širěji. — Netřeba snad podotýkat, že ty stálé tahanice, jež dobrému podnikovi a rovněž i České Strážce jsou jen ku škodě, zdají se nám už podezřelými. Zdá se nám, že tu, jako všude jinde v české Americe při podobných příležitostech, hraje hlavní úlohu naše přisvoječná strannická zášť a závist. Mají

býti tyto hnusavé vrědy našeho veřejného života naší kletbou věčné věkův.

My Čecho-američané jsme velcí v pořádání slavností. Ani jedinou příležitost si nenecháme ujíti, abychom rádně ji neoslavili hudbou, prapory a večer ovšem skvělou zábavou. Ať slavíme nějakou významnou událost spolkovou, ať oslavujeme své hrdiny a velikány, naše slavnosti jsou vždy stejné a podobají se jedna druhé jako vejce vejci. A z té příčiny naše národní slavnosti nepatří k těm nejlepším zjevům v našem životě. Neupíráme důležitost podobným slavnostem. Víme z vlastních zkušeností, že mnohde jsou slavnosti, ty jedinou národní vzpruhou a jedinou dobou nadšení a vymanění ze všedního života. Víme předsobně, že i ty mnohdy nechutné a jednostranné národní slavnosti vykonaly mnoho. A není účelem našich rádků, abychom zatracovali národní slavnosti, jimiž se často jediné reprezentuje náš národní život. Ale přáli bychom si, aby ty slavnosti vypadaly poněkud jinak. Slavnosti takové mají býti zároveň svátky. Svátke ten má slavit nejen spolek sám, ale zároveň idea, myšlenka, za níž spolek kráčí a již se řídí. Onoho nadšení, jež vždy při slavnostech se jeví, máme využívat ne pro prospěch spolku, ale pro dobro celé myšlenky. Tu je nad jiné vhodné příležitost využívat všeobecného zápalu a slovem účinným pro prospěch nás všech jako celku. Kdyby několik jednotlivců chopilo se práce v pravý čas a na pravém místě, jistě by ten náš národní život nebyl tak nečutný jako je dosud. My musíme už jednou přijíti k náhledu, že osvědčovat vlastenečství neznamena hodně peněz utratiti pro zisk toho neb onoho spolku, ale že vlastenečství je vlastně něco jiného. O zdanu našich vlasteneckých slavností soudí se dle toho, mnoho-li se vydělalo, mnoho-li účastníci piva vypili. Ale mravní výsledek? ... O ten, bohužel, nebdá nikdo. ... Už je čas abychom nahlédli konečně, že ty naše národní slavnosti mají mít též jakousi mravní hodnotu a bez té, že našemu národnímu celku neprospějí ani za mák.

Z kruhů chieazské České Stráže píše se "Hostinským Listům": Již by bylo věru na čase, aby zavládlo mezi námi trochu více svornosti a nemístným vystupováním proti výboru, jenž si vzal za účel postaviti důstojný pomník našemu národnímu velikánu Karlu Borovskému, se šlechetná práce nepoškozovala. Náboženského vyznání nemá si nikdy všimati ten, je muž záleží na tom, aby se národní myšlenka, jakou je postaven pomníku, nejmětšimu muži našeho národa, uskutečnila v době co nejbližší. Uhnědí-li se jednou zavist a rozkol mezi námi, pak nedomůžeme se žádných dobrých výsledků v záležitosti tak důležité, jako je zbudování jmenovaného pomníku, jenž by nám nejen sloužil ku etí, nýbrž povznesl i v očích národnosti jiných, jež předešly nás v tom směru o několik roků. Prý se nesvorností a jen ruku v ruce v přátelském a vlasteneckém snažení ku předu. Výbor shora jmenovaný pracuje dále, což důkazem jsou značné příspěvky z venkova. Z Omahy byla nám poslána poukázka znějící na \$86.35, Havlíčkova slavnost v Omaze dne 29. července pořádaná, vynesla \$55 a v Ravenna, Neb. kde tamní vlastenci a uvědomělí národovci pořídali podobnou slavnost, došla nás zpráva, že se přijmulo čistých 31.35. Pan Jan Havlasa oznámil ze San Franciska výboru, že na jeho vyžvání ku šlechetnému onomu účelu se sešlo \$130 a doufá, že do mě-

síce bude pohromadě \$200. Tím dokazuje p. Havlasa, že je vlastencem na slovo vzatým a že chce pokračovat v této šlechetné práci. Obnos na Havlíčkův pomník se blíží již ku třetí tisícovce a tudíž zanechme všech nesvárů mezi sebou a pracujme společně k vytknutému cíli, tak aby pomník a to důstojný našeho nesmrtelného a velikého Čecha, Karla Borovského se zaskvěl buďto v Douglas anebo Lincoln parku a jenž by hlásal americké veřejnosti, jak český národ je schopen osobní svobody právě tak, jako rození Američané, jímž bylo před více jak sto roky zápasit o občanskou svobodu. Nechtě poznávají cizí živly, že český národ od staletí bojoval za politickou i náboženskou svobodu a též Havlíček chtěl se domoci politické samostatnosti pro svůj národ. Nuže, svorně v před k společnému dílu. Dále oznamuje výbor, že ze slavnosti Havlíčkovy v Chicagu pořádané zbylo asi 1600 knoflíků, dále 450 obrazů a 1400 památníků. Naše svobodomyšlné i rákové spolky, které nesou jméno Karla Havlíčka, měly by se o to vzít, aby se zbytek onen v době co nejkratší prodal. Jednotlivě, je za každý onen jmenovaný předmět malý, nepatrný obnos k zaplacení, avšak kdyby se vše prodalo, činil by výnos \$328.00, což je suma již velice slušná. Knoflíky se prodávají, jakož i obrazy Havlíčkovy po 5c. Ctěné naše dámské sbory by mohly v té věci též mnoho učiniti, vždyť je známo, že vezmou-li si naše etěné krajaneky něco do práce, setká se výsledek vždy se zdarem. — A na jiném místě téhož listu čteme: V Omaze jsou obětavější vlastenci než v Chicagu. Vynesla-li tam, kde je 5000 Čechů, slavnost \$55.00, měla v Chicagu vynést \$1340. — Netřeba podotýkat, že jsme mezi prvními, již těší se z úspěchu dobré věci. A jsme rovněž potěšeni, že Omaha je po Chicagu se svým příspěvkem na místě druhém. Jest si jen přáti, abychom s onou svorností a vestranným souladem, s jakým pořádaná byla slavnost v Omaze všemi spolky, chopili se už opravdové národní práce ve prospěch nás všech jako velku.

ZA ED. ROSEWATEREM.

Píše V. C. Bureš.

(Dokončení.)

Než přikročím k vylicení významu Ed. Rosewatera pro nás Čechy, zmíním se se několika slovy o něm jako o žurnalistovi.

Jako žurnalista měl Ed. Rosewater málo sobě rovných v zemi této, zvláště na celém severozápadě. Byl mužem poměrně malého vzdělání školního, za to ale těšil se neobyčejnému nadání, jež podporováno jsou velikou pamětí a bohatou zkušeností vyvážílo při redigování žurnálu, jakým jest "Omaha Bee", schopnosti mnohého redaktora, jemuž se dostalo univerzitního vzdělání. Pan Rosewater psal vždy články své přesvědčivě, jasně a přímo "k bodu" a přestal, jakmile k němu dospěl. Jeho články a časové úvahy byly vždy hledanými v kruzích národohospodářských; byl v otázkách národohospodářských uznáván za autoritu. Dělnictvo hájil a byl mu vždy rádcem upřímným. Zkrátka, on tlumočil veřejné mínění a toto pomáhal tvořiti výborným svým perem, čili, abych použil jeho rčení, "In the eternal fitness of things" — he was a born Journalist (u věčném souladu věci byl rozeným žurnalistou).

Pro nás Čechy, bydlící v této nové vlasti, měl pan Rosewater význam veliký. Předně jako Čech-žurnalista, vydávající anglický časopis první třídy, jenž se těší velikému vlivu mezi Američany a zá-

roveň jako zakladatel českého listu "Pok. Záp.", jenž minulý měsíc nastoupil třicátý šestý ročník. Dále jako politikář a vůdce v politických zápasech znamenal pro nás Čechy mnoho, ač jsme toho nepocítovali, pokud žil. Teprve nyní, když už Ed. Rosewatera není více, uvědomujeme si, co jsme v něm ztratili. Pan Rosewater snažil se všemožně, aby se Čechům dostalo nějakého zastoupení v politickém řízení městských, okresních, ba i státních záležitostí. A že mnohému Čechovi k úřadu dopomohl, to dosvědčiti mohou mnozí krajané nejen z Omahy ale i z českých okrsků ve státu našem.

Přecasto byl na posměch Američanům, když přísně tepal v listě svém muže úplatné, neschopné, stranou navržené a když zjevně a neohroženě vystupoval v zájmu Čechů. Pamatuji se velmi dobře, že při jedné veřejné politické debatě protivník jeho mu vyčítal, že tu je nežádoucí a proto aby sebral své dřeváky a táhl do Čech do některého lesního zákoutí. Než urážky takové byly mu jen novou mocnou vzpruhou, aby i nadále bojoval zdatně jak pro zájmy občanstva vůbec, tak i pro nás Čechů. V politice vynikal a téměř po 35 let byl vůdcem rep. strany v našem státu. A právě toto jeho politické působení bylo pro nás důležitým, poněvadž jako Čech dbal dle nejlepší své možnosti o naše zájmy. Vyjmenovati jednotlivé politické vymoženosti, jichž se nám pomocí jeho dostalo, vezme více času i místa a proto ponechám to na dobu pozdější.

Dále bylo pro nás významným, že pan Rosewater zastupoval velkou tuto republiku na dvou světových postovních kongresech, ve Washingtonu a v Římě odbývaných. Bylo pro nás významným, že Rosewater pověřen byl vládou naší, aby vyšetřil telegrafické systémy zemí evropských. Je významným pro nás, že výpovědi jeho před výborem spolkového senátu na ustanovení komise mezistátního obehodu před více jak 20 lety byly předzvěstí budoucí politiky, kterou prosaditi obral sobě za úkol náš prezident Roosevelt. Konečně jest pro nás též významným, že ač byl pan Rosewater předními muži této velké republiky uznáván za velikána, že vždy zůstal věren svému původu a že dle možnosti podporoval každý náš národní podnik. V ohledu tomto může pan Rosewater sloužiti za vzor mnohým našim krajanům.

Vůbec celý život Edwarda Rosewatera, jeho veskeré působení, jeho vymoženosti pro naše město a stát a i pro celou zemi, slouží za jistě jen ke etí české národnosti v Americe.

Edward Rosewater byl mužem prostým a skromným, žil vždy střídmě, nemiloval přepychu a okázalosti — zkrátka byl mužem z lidu. Byl mužem slova, byl obětavým a vždy ochoten podati ruku pomocnou potřebnému, byt to byl i jeho nepřítel.

Mezi Čecho-američany, již v této zemi vynikli, stojí Edward Rosewater na místě prvním, za ním, dle mého náhledu, přijde Karel Jonáš.

Tak jako já neznal snad Rosewatera žádný z Čechů. Byl jsem po více let důvěrní přítel. Když v roce 1901 jako zástupce tohoto okresu v legislatuře meškal jsem za povinnosti svou v Lincoln, meškal tam soudobně i Ed. Rosewater, jenž byl tehdy kandidátem pro úřad spolkového senátora. Obývali jsme spolu týž pokoj v hotelu a tehdy poznal jsem nejlépe dobře jeho srdce, jeho upřímnost a jeho neobyčejnou znalost poměrů a lidí. Za delších večerních rozhovorů o vývoji státu našeho a jeho historii často si mi trpec stěžoval, že za nezástnou svou práci,

vykonanou pro dobro lidu, odměněn byl nevděkem a jak i mnozí krajané, jímž prokázal cenné služby, šeredně jej zklamali. Než na vzdor všemu zklamání zůstal věren svému předsevzetí, pracovati neunavně proti všem utiskovatelům lidu, proti trustům i monopolům a neodcezil se své národnosti. Komu byl přítelem, tomu byl přítelem upřímným a obětavým, jak jsem se sám nejednou o tom přesvědčil. Za zasedání legislatury, jež jsem byl členem, přijela za mnou do Lincoln moje rodina, aby se podívala na Solony našeho státu. Jakmile se Rosewater o tom doviděl, ihned mi nabídl, abych rodinu vzal do našeho pokoje, on sám že po dobu její pobytu v Lincoln bude spáti na pohovce v pokoji svého syna Victora. Kolik lidí by to učinilo — zejména lidí jeho postavení?! Tak jednal Rosewater vůči svým důvěrným přátelům!

Pan Rosewater měl Čechy rád, avšak velice nenáviděl naše ustávené náboženské třenice. Často říkával, že zvláště svobodomyšlní krajané měli by se vyznamenávati mírností, shovívavostí a svým vzděláním a nikoliv spíláním a nadáváním kněžím.

Budoucí historikové vřadí zajiště Edwarda Rosewatera mezi přední muže této země a naši žirné Nebrasky zvláště. Pro nás Čecho-američany vykonal mnoho a s hrdostí můžeme poukázati potomkům svým, kdo byl Edward Rosewater, co pro nás vykonal a že vždy zůstal Čechem upřímným. Sláva památce jeho!

Zprávy osobní.

— Pan J. F. Kuták, cestující jednatel pro firmu Bratři Korbelové, dlel v těchto dnech v našem městě za obchodem. Pan Kuták má stále tolik práce, že mu nezbyvá ani času, aby navštívil své přátele a známé.

— V pondělí potěšil nás opětně návštěvou p. Frank Fiala, dávný náš příznivec z Ravenna, Neb. Byl sem povolán v sobotu, aby přítomen byl v St. Joseph nemocnici operaci svého syna. Stav nemocného se valně polepsil, což potěšilo i nás v míře nemalé.

— Předminulý čtvrtek překvapil nás návštěvou svou dávný a milý náš přítel p. Frank Bartoš, žovialní hostinský z Linwood, Neb. Necítil se prý dobře již po delší dobu a tu mu napadlo, že by si mohl udělati výlet do Denver, Colo. Naraziv si pořádně "portmonku" a rozloučiv se něžně s věrnou družkou svou a dítkami, vydal se na cestu, nejprve do Omahy, bývalého svého domova. Přítel Bartoš cestuje takto velice rád, ale ve společnosti. Do Omahy jel sám a cestou prý se tak brozně nudil, že mu zaslá nadobro chuť na výlet do Colorado. V Omaze ubíhal mu čas jako voda. Nejprve si rádně odpočinul v útulném domově švakra svého p. Fr. Dvořáka, načež navštívil své tři pány bratry a jiné přátele a známé. Když byl hotov s návštěvami v městě, pustil se k přátelům do Benson atd. Za pobytu svého u nás vyprávěl nám, jaká tura ještě naň čeká. Na dotaz náš, jak dlouho se v Omaze zdrží, odvětil nám, že neví, že to vše záleží na tom, jaké zprávy dojdou z domu. A tu jsme mu vložili důtklivě na srdce, aby nás nepomenul zpravit, kdyby do středy, před vydáním našeho listu, odjeti měl domů. Pan Bartoš svatovsátě slíbil tak učiniti, avšak slib svůj nespílnil. Nepochybně zastesklo se mu po domově tak velice, že upláchl i Omahy, aniž by se byl s přáteli svými rozloučil. Jak s námi pan Bartoš sdělil, daří se mu v Linwood znamenitě a do Omahy by se nevrátil za nic na světě.